

NIE ZAPOMNIJ PASZPORTU!

Lekcja_09

KOMUNIKACJA
nakazy, zakazy
połączenia

SŁOWNICTWO
podróże, pakowanie
sprzęt kempingowy, lotnisko

GRAMATYKA
tryb rozkazujący, czasowniki nieflexyjne:
trzeba, można, warto, należy, powinno się

ubezpieczenie, pognieciony, nieodzwony, szykować (się), zamieszanie, rozsądny, celnik
obywatel, zażądać, powodzianie, wczasy, bezpieczeństwo, przypominać, cło

nowe słowa

A WALIZKA CZY PLECAK?

Ćwiczenie 1 (209A1)
Proszę podpisać przedmioty
na zdjęciach.

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

6. ....
7. ....
8. ....
9. ....
10. ....

11. ....
12. ....
13. *ładowarka*
14. ....
15. ....

Ćwiczenie 2
Jakie ubrania pakujesz, kiedy jedziesz
na urlop latem, a jakie zimą?

Ćwiczenie 3
Co powinno się zawsze brać w podróż?

Ćwiczenie 4 209A2

Proszę posłuchać i zanotować, w co oni lubią się pakować.

- A. Ewa: .....
- B. Piotr: .....
- C. Kamila: ..... z wieloma *kieszeniami* .....
- D. Paweł: .....

wiele = dużo
W szkole jest dużo / wiele osób.
ale!
Rozmawiałem z **wieloma** osobami.
Dla wielu osób to było coś nowego.

09

Piotr:

Torby są zazwyczaj ....., ale ja .....
wolę walizkę, bo można ..... poukładać
rzeczy, no i ..... nie są pogniecione po podróży.

Ćwiczenie 5 209A3

Proszę posłuchać i uzupełnić.

Ewa:

Nie ..... nosić ciężkich
....., dlatego walizka na
kółkach jest dla mnie idealna.
..... bardziej, że zwykle,
jak typowa kobieta, zabieram
w ..... zbyt wiele rzeczy.

Kamila:

Jestem studentką ..... Krakowa, często
jeżdżę do rodziców i zawsze mam .....
rzeczy do zabrania. Wszystkie .....!
Dlatego dla mnie lekka torba z wieloma
kieszeniami jest najbardziej .....

Paweł

Na ..... ludzie wolą pakować się
w walizki. .... mnie plecak jest
o wiele bardziej ..... Złaszcza
taki z pojemnymi kieszeniami. A już na
..... w góry jest
wprost nieodzowny!

Ćwiczenie 6 209A4

Co pasuje?

szczególnie
pojemny
pognieciony
wyprawa
zbędny
mnóstwo
poręczny
na ogół
nieodzowny

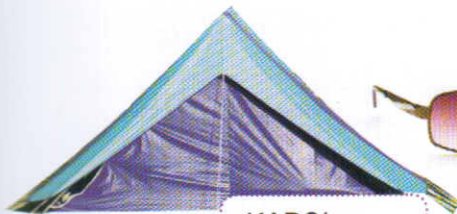
zazwyczaj
większa wycieczka, ekspedycja
praktyczny, przydatny
zwłaszcza
bardzo dużo
≠ wyprasowany
niezbędny, konieczny, niezastąpiony
pakowny, dużo się w nim mieści
niepotrzebny

B WEŹ SWETER!

W rodzinie Majów straszne zamieszanie. Karol wyjeżdża w Bieszczady, Karolina na obóz do Hiszpanii, a pani Joanna i pan Grzegorz lecą do Paryża. Wszyscy się pakują.

Ćwiczenie 1 209B1

Proszę posłuchać dialogów i zaznaczyć, co oni zabierają (+), a czego nie zabierają (-) ze sobą.

KAROL

komputer
kuchenka turystyczna
krzeselka turystyczne
namiot
śpiwór
sprzęt narciarski
okulary przeciwsłoneczne
ciepły sweter

KAROLINA

+ sandały
wieszak
płyn przeciw komarom
krem z filtrem
zapalniczka
kurtka przeciwdeszczowa
paszport
kąpielówki

DIALOG 1

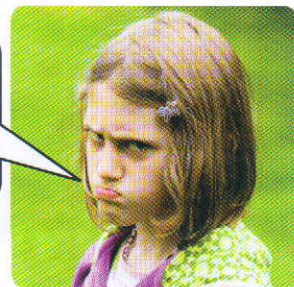
- Pani Maj: Karol! Ty znów przed komputerem? 209B2
 Karol: Mhm.
 Pani Maj: Co ty robisz? **Nie jedz** nad klawiaturą! **Wytrzymaj** te okruchy! Dlaczego się nie szykujesz do wyjazdu? **Wyłącz** to natychmiast i **idź** się pakować!
 Karol: Kiedy ja właśnie robię listę wszystkich rzeczy do spakowania.
 Pani Maj: W takim razie **przeczytaj** mi albo nie, **pokaż!** No dobrze: karimata, spiwór..., a gdzie namiot?
 Karol: Namiot bierze Adam.
 Pani Maj: Aha. **Sprawdźmy** dalej: kuchenka turystyczna, zapalki, zapalniczka... - dobrze cały sprzęt kempingowy jest. **Dopisz** sobie płyn przeciw komarom. **Zobaczmy** jeszcze ubrania. Mniej więcej masz wszystko. Tylko **weź** ten gruby sweter i **pamiętaj** o kurtce przeciwdeszczowej i kąpielówkach!

DIALOG 2

- Karolina: Mamo, nie widziałaś gdzieś moich sandałów? 209B3
 Pani Maj: Leżą w przedpokoju koło wieszaka. Masz już wszystko?
 Karolina: Prawie. Brakuje mi tylko kosmetyków.
 Pani Maj: Koniecznie **spakuj** krem z filtrem. I **nie zapomnij** o paszporcie!
 Karolina: Przecież wiem, mamo! Nie jestem dzieckiem!
 Pani Maj: Karolinko, ja cię bardzo proszę, żebyś nie uważała się za zbyt dorosłą. Zwłaszcza na wakacjach w Hiszpanii. **Pamiętaj**, **nie chodź** nigdzie sama, **nie wracaj** za późno, a przede wszystkim **nie zadawaj** się z nieznanymi. **Bądź** rozsądna!

Ja już nie mogę! Ciagle słyszę:
 zrób to, zrób tamto! Idź! Przynies!
 Wynies! Pozamiataj...!

Ćwiczenie 2 209B4

Proszę uzupełnić tabelę.

	bezokolicznik	typ koniugacji	2 osoba l. poj.
dopisz			
idź			
nie chodź			
nie zadawaj się			zadajesz się
nie zapomnij		-ę, -isz	
pokaż	pokazać		
spakuj			
sprawdźmy			sprawdzisz
weź			
wyłącz			
wytrzymaj			wytrzymasz
zobaczmy			
	bezokolicznik	typ koniugacji	3 osoba l. mn.
przeczytaj	przeczytać		
jedź			
nie wracaj			
pamiętaj			pamiętają

TRYB ROZKAZUJĄCY

		209B5	
KONIUGACJA 1 -ę, -esz	regularnie	piszesz → pisz- esz → pisz!	
	alternacje	spakujesz → spakuj- esz → spakuj! pijesz → pij- esz → pij!	po grupie spółgłoskowej dodajemy czasem: -ij lub -yj
KONIUGACJA 2 -ę, -isz / -ysz	regularnie	wytrzesz → wytrz- esz → wytrz+ ujj! weźmiesz → weź mi - esz → weź! zadasz → zadaj- esz → zadawaj!	redukcja
	alternacje	mówisz → mów- isz → mów! palisz → pal- isz → pal! tańczysz → tańcz- ysz → tańcz!	czasem ze względów fonetycznych dodajemy cząstkę: -wa
KONIUGACJA 3 -m, -sz	regularnie	chodzisz → chodz- isz → chodź! robisz → rob- isz → rób! zapomniesz → zapomn- isz → zapomn+ ij!	dzi → dź
	regularnie	czytają → czytaj- ą → czytaj! kochają → kochaj- ą → kochaj! jedzą → jedz- ą → jedz! umieją → umiej- ą → umiej!	

Uwaga!

być → **bydź!**
mieć → **miej!**
chcieć → **chciej!**

KONIUGACJA 1 -ę, -esz	-----	piszmy!
	pisz!	piszcie!
	niech pisze!	niech piszą!
KONIUGACJA 2 -ę, -isz / -ysz	-----	chodźmy!
	chodź!	chodźcie!
	niech chodzi!	niech chodzą!
KONIUGACJA 3 -m, -sz	-----	kochajmy!
	kochaj	kochajcie!
	niech kocha!	niech kochają!

Ćwiczenie 3

209B6

Proszę uzupełnić dialog.

- Mama: Adam, nie ..... (oglądać) tyle telewizji! I nie .....
(czytać) tych głupich komiksów!
- Adam: One wcale nie są głupie! Sama kiedyś mówiłaś, że rozwijają wyobraźnię.
- Mama: Nie ..... (dyskutować) ze mną! Lepiej ..... (zrobić)
porządek w swoim pokoju, ... (wyrzucić) śmieci i .....
(wziąć) psa na spacer.
- Adam: Nie ..... (denerwować się) mamo i nie ..... (krzyczeć) na mnie!
- Mama: No już dobrze, nie krzyczę, ale ty ..... (brać się) od razu za pracę!

Ćwiczenie 4

209B7

Proszę przekształcić zdania.

- Niech pan usiądzie!
(ty) *Usiądź!*
- Nie rób tego!
(pani) *Niech pani tego nie robi!*
- Niech państwo zostaną!
(wy) .....
- Wyjdź stąd!
(pan) .....
- Przeczytajcie to!
(państwo) .....
- Niech Jola to podpisze!
(ty) .....
- Niech pan mówi ciszej!
(my) .....
- Zaproście ją!
(państwo) .....
- Niech to dziecko zje obiad!
(ty) .....
- Pomóżmy mu!
(pan) .....

Ćwiczenie 5 209B8

Proszę przekształcić zdania.

- Proszę poczekać.
(my) ..... *Poczekajmy!*
- Proszę tu nie palić.
(ty) .....
- Proszę tego nie dotykać.
(wy) .....
- Proszę być punktualnie.
(ty) .....
- Proszę już kończyć.
(my) .....
- Proszę mieć przy sobie dokumenty.
(wy) .....
- Proszę jechać prosto.
(my) .....
- Proszę zadzwonić o 8.00.
(wy) .....

Ćwiczenie 8 209B11

Proszę uzupełnić zdania.

- Jola chciała, ... *zeby on zaprosił ja* ..... (on / zaprosić / ona) do kina.
- Agnieszka poprosiła, ... (mama / kupić / ona) nową sukienkę.
- Ewa prosiła, ... (wy / r.m. / pójść) na wystawę.
- Ojciec chciał, ... (dziecko - zjeść) obiad.
- Nauczyciel poprosił, ... (studentki / oddać) test.
- Tomek chciał, ... (wy / r.z. / ugotować) zupe.
- Prezydent poprosił, ... (obywatele / pomóc) powodzianom.
- Strajkujący zażądali, ... (rząd / obniżyć) podatki.

Ćwiczenie 6 209B9

Proszę uzupełnić zdania.

- Mama poprosiła:
„..... *Wypij*..... (ty / wypić) to lekarstwo!”
- Piotr powiedział:
„..... (my / ugotować) dziś żurek.”
- Tato poprosił Pawła i Anię:
„..... (posprzątać) pokój!”
- Policjant poprosił:
„..... (pani / zaparkować) gdzie indziej!”
- Dziecko prosiło:
„..... (wy / zabrać) mnie ze sobą!”
- Urzędniczka powiedziała:
„..... (państwo / wypełnić) tę ankietę.”

Ćwiczenie 7 209B10

Proszę napisać instrukcję, jak wysłać e-mail.

C MOŻNA, TRZEBA WARTO

Ćwiczenie 1 209C1

Proszę uporządkować słowa.

trzeba ✓   można   należy   warto   wolno
powinno się

PRYZWOLENIE

PROPOZYCJA

POLECENIE

trzeba

Ćwiczenie 2 209C2

Proszę uzupełnić zdania słowami z ramki.

- Czy tu ..... *można* ..... płacić kartą?
- To jest przedział dla niepalących - tutaj ..... palić!
- Po wizycie u dentysty ..... jeść przez godzinę.
- Idę do sklepu, czy ..... coś kupić?
- To słaba książka, ... jej czytać.
- To niezła sztuka, ... ją obejrzeć.
- ..... często chodzić na spacer, bo ruch to zdrowie!
- Dzieci, którym ..... robić wszystko, są kapryśne i samolubne.
- W czasie odwiedzin w szpitalu ..... zakładać obuwie ochronne.

nie powinno się, trzeba, można ✓, warto, należy,
nie wolno, powinno się, nie warto, wolno

Ćwiczenie 3 209C3

Proszę zamienić na tryb rozkazujący.

- Nie warto iść na ten film.
→ (ty) ..... *Nie idź* ..... na ten film!
- Powinno się wykupić ubezpieczenie.
→ (państwo) ..... ubezpieczenie!
- Trzeba zapłacić zaliczkę za wczasy.
→ (ty) ..... zaliczkę za wczasy!
- Powinno się obejrzeć tę wystawę.
→ (wy) ..... tę wystawę!
- Na lotnisko należy skręcić w prawo.
→ (my) ..... w prawo!
- Warto zamówić ten przewodnik przez Internet.
→ (wy) ..... ten przewodnik przez Internet!

09

Ćwiczenie 1 209D1

Proszę uzupełnić teksty, a następnie posłuchać nagrania.

D LOTNISKO

A samolot /
raz   odprawy
stresuj się   sprawdź
nadbagaż   pospiesz się
wolno   idzie
czego

- Pani Maj: Grzegorz, ...! Nie zdążymy na *samolot* .....
- Pan Maj: Kochanie, nie ..... mamy jeszcze sporo czasu.
- Pani Maj: Popatrz, jaka jest kolejka do ..... bagażu! W dodatku ja mam chyba za ciężką torbę i będziemy płacić za .....
- Pan Maj: Twój bagaż jest w sam ....., a kolejka ..... bardzo szybko. Naszykuj swój paszport i ....., czy nie masz w torbce czegoś, ... nie wносить na pokład.

B znoszę
kieszeni   kartę
podręcznego   odprawa
przejście   czym
prostu   kontroli
lotu

- Pan Maj: Widzisz, ... paszportowa też już za nami, teraz tylko ..... przez bramki, kontrola bagażu ..... i możesz sobie spokojnie usiąść i czekać na samolot.
- Pani Maj: Nie cierpię tej całej ..... bezpieczeństwa! Nie ..... tego prześwietlania torebek, wyciągania wszystkiego z ....., zdejmowania zegarków, pasków albo, co gorsza, butów.
- Pan Maj: Joanno, uspokój się! Nie ma się ..... przejmować, to tylko procedura.
- Pani Maj: Wiem, ale... O rany! Grzegorz, ja chyba zgubiłam ..... pokładową!
- Pan Maj: Nie zgubiłaś, tylko dataś mnie. Coś mi się zdaje, kochanie, że po ..... boisz się ..... i stąd to całe poirytowanie.

C pasty
metalowych   pokład
mililitrów   pasażerowie
golenia   pod
plastikowej

Uwaga .....! Przypominamy, że na ..... samolotu nie wolno wносить: ostrych ..... przedmiotów, pojemników ..... ciśnieniem (dezodoranty, pianki do ....., lakiery do włosów) ani płynów. Kosmetyki typu żele i ..... o pojemności nie większej niż 100 ..... można zabrać w specjalnej przezroczystej ..... zamkniętej torbce.

Wita państwa kapitan samolotu, lecimy na wysokości dziewięciu tysięcy metrów nad poziomem morza. Będziemy przelatywać nad Wiedniem i Rijeką. Temperatura na zewnątrz wynosi minus 43 stopnie Celsjusza.

Szanowni państwo, rozpoczynamy lądowanie. Prosimy o pozostanie na swoich miejscach, złożenie stolików i zapięcie pasów. Jest pogodnie, temperatura na zewnątrz wynosi 28 stopni Celsjusza.

09

Ćwiczenie 5

Co pasuje?

209D5

nadać	paszy
zdjąć	bagaż
przejść	z taśmy bagażowej
zdjąć	stolik
zapiąć	maski tlenowe
złożyć	buty i pasek
wyłączyć	na swoich miejscach
pozostać	przez bramkę
zapoznać się	urządzenia elektroniczne
złożyć	z instrukcją bezpieczeństwa

Ćwiczenie 6

Co pasuje?

209D6

- samolot**
 pospieszny   osobowy   pasażerski
- bagaż**
 ręcznik   podręczny   poręczony
- maska**
 tlenowa   oddychająca   utleniona
- wyjście**
 pomocne   awaryjne   bezawaryjne
- karta**
 podkładka   pokładowa   pokład
- klasa**
 podstawowa   ekonomista   ekonomiczna

POWTÓRZENIE E

Ćwiczenie 1

209E1

Proszę odpowiedzieć na pytania.

O czym warto pamiętać przy pakowaniu?
 Czego nie powinno się brać na wakacje?
 Czego nie wolno brać na pokład samolotu?
 Co można wziąć na pokład samolotu?
 Czego nie trzeba brać, kiedy jedzie się do eleganckiego hotelu?

Co powinno się wziąć na urlop pod namiotem?
 Co należy mieć przy sobie na granicy?
 O czym nie można zapomnieć, kiedy jedzie się nad morze?
 Co powinno się zabrać na wycieczkę w góry?
 Co warto wziąć, planując zwiedzanie nowego miasta?

Ćwiczenie 2

209E2

Proszę uzupełnić dialog (tryb rozkazujący).

- Ewa: Co robimy dziś wieczorem?
 Piotr: ..... (chodzić - my) do kina!
 Ewa: Nie mam ochoty na kino. .... (przygotować - my) dobrą kolację i ..... (zaprosić - my) znajomych.
 Piotr: Świetny pomysł. .... (zadzwoić - ty) do Andrzeja i Ani, ... (oni - przyjąć) koło dziewiątej, a ja idę zrobić zakupy.
 Ewa: ..... (pamiętać - ty) o brokulach, ... (kupić - ty) też szynkę, oliwki i jajka!
 Piotr: ..... (powiedzieć - ty) Andrzejowi, ... (przynieść - on) wino, najlepiej czerwone wytrawne.
 Ewa: Już dzwonię, a ty ..... (pospieszyć się) z zakupami!

Uważaj na trudne czasowniki!!!

być - **bydź**;

kazać – **każ**;

rozumieć - **rozumiej** (nie: rozum),

umieć - **umiej**;

ssać (odmienia się jak "rwać", ja ssę - cz. teraz.) - **ssij** (nie: ssaj), **ssijcie**;

rwać – **rwij**;

karać - **karz** (nie: karaj), **karzcie**;

mleć - **miej**;

dąć - **dmij**;

zgiąć - **zegnij**;

wziąć – **weź**;

skakać – **skacz**;

brać – **bierz**;

gwizdać – **gwizdź**;

łgać – **łżyj**;

mazać – **maż**.

Zadanie

Ułóż zdania z wszystkimi powyższymi czasownikami (2 osoba, l. mnoga, tryb rozkazujący).

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.
- 11.
- 12.
- 13.
- 14.
- 15.
- 16.